

**DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
EKONOMIKAS KATEDRAS STUDIJU PROGRAMMU
METODISKIE NORĀDĪJUMI
STUDIJU, BAKALaura UN MAĢISTRA DARBU
IZSTRĀDĀŠANAI UN AIZSTĀVĒŠANAI**

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
EKONOMIKAS KATEDRA

**DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
EKONOMIKAS KATEDRAS STUDIJU PROGRAMMU
METODISKIE NORĀDĪJUMI
STUDIJU, BAKALaura UN MAĢISTRA DARBU
IZSTRĀDĀŠANAI UN AIZSTĀVĒŠANAI**

Daugavpils: Saule

2010

Apstiprināts

DU Studiju padomes sēdē

2010.gada 19.aprīlī,

Protokols Nr.8.

Jermolajeva E., Stašāne J., Oļehnovičs D, Paņina L. sast. *Daugavpils Universitātes Ekonomikas katedras programmu metodiskie norādījumi studiju, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanai un aizstāvēšanai*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes apgāds „Saule”, 2010. 34 lpp.

Metodiskos norādījumus izstrādājuši:

Dr. oec. **E. Jermolajeva**

Dr.oec. J.Stašāne

Mg.oec. L.Paņina

Mg.hist. D. Oļehnovičs

Tehniskā redaktore:

N.Gržibovska

Saturs

	Lpp.
1. Vispārīgie norādījumi studiju, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanā.....	5
2. Temata izvēle un apstiprināšana.....	7
3. Darba struktūra, saturs un teksta noformēšana.....	7
4. Tabulu, attēlu un formulu noformēšana.....	11
5. Avotu un literatūras saraksta izveide.....	14
6. Darba iesniegšana un aizstāvēšana.....	22
7. Darba vadītāja funkcijas.....	23
8. Darba recenzenta pienākumi un atbildība.....	24
9. Citi noteikumi.....	25
Pielikumi	
1. Titullapas noformējums.....	26
2. Satura rādītāja noformējums.....	27
3. Darba anotācijas paraugstruktūra.....	28
4. Beigu lapas noformējums.....	29
5. Bakalaura/maģistra darba recenzijas paraugstruktūra.....	31
6. Zinātniskā darba tēmas pieteikuma veidlapa.....	31
Uzziņu materiāli metodisko norādījumu sastādīšanai.....	

1. VISPĀRĪGIE NORĀDĪJUMI STUDIJU, BAKALaura UN MAĢISTRA DARBU IZSTRĀDĀŠANĀ

Studiju, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanas un aizstāvēšanas metodisko norādījumu (tālāk tekstā – Metodiskie norādījumi) mērķis ir dot iespēju Daugavpils Universitātes (DU) Sociālo zinātņu fakultātes (SZF) Ekonomikas studiju programmās studējošajiem savlaicīgi iepazīties ar studiju, bakalaura un maģistra darbiem izvirzītajām prasībām, darbu izstrādāšanas, noformēšanas un aizstāvēšanas kārtību.

Rakstot pētniecisko darbu, studējošajiem jāievēro šādas prasības:

- 1) studējošais veic patstāvīgu pētījumu par aktuālu, nozīmīgu ekonomisku problēmu, nepieļaujot literatūras avotu mehānisku pārrakstīšanu vai atstāstīšanu;
- 2) darba saturam jānodrošina secīgs problēmas risinājums atbilstoši izvirzītajam pētījuma mērķim, hipotēzei un uzdevumiem, pārejai no viena jautājuma uz citu jābūt loģiskai;
- 3) pētnieciskais darbs ir jāraksta, izmantojot vispārpieņemtu un viennozīmīgu terminoloģiju, gramatiski un stilistiski korektu latviešu valodu;
- 4) jāveido pētījumu gaitas un rezultātu, secinājumu un priekšlikumu precīzs, loģisks, skaidrs un pabeigts izklāsts.

Studiju darba izstrādes mērķis ir apliecināt studējošā prasmes un iemaņas apgūto teorētisko zināšanu lietošanā konkrētas problēmas risināšanā.

Studiju darbā jāievēro šādas prasības:

- darbā jābūt kādas konkrētas aktuālās ekonomiskās problēmas patstāvīgam pētījumam;
- studējošajam jāizvērtē jaunākie zinātniskie pētījumi un publikācijas, kas izmantoti darba uzrakstīšanā, tai skaitā vismaz vienā ES valodā;
- jāveido pētījuma gaitas un rezultātu precīzs, skaidrs un loģisks izklāsts, jāformulē no pētījuma rezultātiem izrietoši autora secinājumi un priekšlikumi;
- zinātniskajam aparātam jābūt noformētam atbilstoši šiem Metodiskajiem norādījumiem.

Bakalaura darba izstrādes mērķis ir sistematizēt, paplašināt un nostiprināt studējošā teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas. Darbam obligāti jāsaturs teorētiskā un analītiskā daļa. Teorētiskajā daļā studējošajam jāparāda spēja pētīt un risināt noteiktu teorētisko problēmu. Teorētiskajai daļai jābūt saistītai ar darba analītisko daļu.

Bakalaura darbam jāatbilst šādām prasībām:

- darbā jābūt konkrētas aktuālas ekonomiskās problēmas patstāvīgam pētījumam;
- studējošajam jāizmanto attiecīgā speciālā literatūra, jāanalizē Latvijas un ārvalstu pieredze pētāmajā problēmā, tai skaitā vismaz vienā ES valodā;
- studējošajam jāparāda prasme iegūt, apkopot un analizēt nepieciešamo informāciju, lietojot mūsdienu pētīšanas un datu apstrādes metodes;
- darbā jābūt pētījuma gaitas un rezultātu precīzam, skaidram un loģiskam izklāstam, kā arī no pētījuma rezultātiem izrietošiem autora patstāvīgiem secinājumiem un priekšlikumiem;
- darbam jābūt noformētam atbilstoši šiem Metodiskajiem norādījumiem.

Maģistra darbs ir zinātnisks, patstāvīgs, oriģināls pētījums ar novitātes elementiem. Maģistra darba izstrādes mērķis ir sekmēt studējošā intelektuālā potenciāla attīstību, veidot pašnovērtēšanas spējas un zinātniskās pētniecības prasmes. Maģistra darba pētījumam obligāti jāsaturs savstarpēji saistītās teorētiskās un analītiskās daļas.

Maģistra darbā jāievēro šādas prasības:

- darba saturam jāatbilst nosaukumam, izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem;
- darbam jābūt zinātniskam pētījumam ekonomikas nozarē;
- autoram jāparāda prasmes orientēties speciālajā zinātniskajā literatūrā, tai skaitā vismaz divās svešvalodās;
- autoram jāparāda prasme analizēt speciālos avotus, izmantojot mūsdienu pētīšanas un datu apstrādes metodes;
- autoram jāapliecina prasme patstāvīgi un radoši strādāt, veicot konkrētu pētījumu;
- darbā jābūt novitātes elementiem;
- pētījuma gaitai jābūt loģiskai, zinātniskai, rezultātam vispārināmam un nepārprotamam;
- darbam jābūt noformētam atbilstoši šiem Metodiskajiem norādījumiem.

2. TEMATA IZVĒLE UN APSTIPRINĀŠANA

Studējošais vienojas ar darba vadītāju par zinātniskā darba tematiku, ņemot vērā savstarpējās intereses un iespējas. Studējošais raksta iesniegumu par izvēlēto darba tēmu un apstiprinātajos termiņos iesniedz DU SZF Ekonomikas katedrā. Darba temats tiek apstiprināts Ekonomikas katedras sēdē. Pētnieciskajā darbā ir jāanalizē aktuāla parādība, process, fenomens, uzrādot darba ierobežojumus, pētījuma veikšanas periodu, vietu, pētījuma zinātnisko un/vai lietišķo nozīmību, novitāti.

3. DARBA STRUKTŪRA, SATURS UN TEKSTA NOFORMĒŠANA

Darba izstrādāšanā jāievēro vairāki noteikumi, kas attiecas uz tā struktūru un noformēšanu.

Darba struktūra

Izstrādātajā darbā jābūt:

- titullapai;
- anotācijai latviešu valodā un vienā Eiropas Savienībā oficiāli apstiprinātajā valodā (bakalaura darbiem), divās svešvalodās pēc izvēles – angļu, vācu, franču, krievu (maģistra darbiem);
- satura rādītājam;
- ievadam;
- darba izklāsta pamatdaļai;
- secinājumiem un priekšlikumiem (vai arī rekomendācijām, ieteikumiem);
- avotu un literatūras sarakstam;
- pieņemto apzīmējumu, saīsinājumu, simbolu un terminu skaidrojumam;
- pielikumiem (nepieciešamības gadījumā);
- beigu lapai.

Studiju darba ieteicamais apjoms – 20–25 lappuses (36000–45000 rakstzīmes) datorsalikumā. Bakalaura darba ieteicamais apjoms – 60–90 lappuses (108000–162000 rakstzīmes) un maģistra darba – 80–100 lappuses (144000–180000 rakstzīmes) datorsalikumā (bez pielikumiem).

Titullapa

Titullapa ir darba pirmā lappuse (noformējumu skatīt 1. pielikumā). Jāievēro, ka mācību iestādes un darba nosaukumu, autora un zinātniskā vadītāja vārdu un uzvārdu raksta ar lielajiem burtiem, uzrādot saīsinātu vadītāja amatu (piem., asist., lekt., doc., asoc.prof., prof. pētn., vad.pētn.), zinātnisko grādu un nozari (piem., Dr.oec., Dr.paed., Dr. psych., Mg.oec., Mg.psych utt.).

Satura rādītājs

Satura rādītājā norāda darba nodaļu un apakšnodaļu atrašanās lappuses. Satura rādītājā nodaļu un apakšnodaļu numerācijai, kā arī virsrakstu formulējumiem jābūt pilnīgi vienādiem ar formulējumiem un numerāciju tekstā. Satura rādītāja noformējuma paraugs dots 2. pielikumā.

Anotācija

Virsrakstu **ANOTĀCIJA** raksta ar lielajiem burtiem. Anotācijā jānorāda darba apjoms, ilustrāciju skaits, bibliogrāfisko vienību – nepublicēto dokumentu, pētījumu un citu avotu skaits, darbā lietotie galvenie termini, jēdzieni, kategorijas un citi atslēgas vārdi. Anotācijas tekstā jāatspoguļo darba priekšmets, objekti, mērķi un uzdevumi, metodes, iegūtie rezultāti, secinājumi, priekšlikumi un rekomendācijas. Anotācijas vēlamais apjoms 350–500 rakstzīmes. Anotācijas paraugstruktūra sniegta 3. pielikumā.

Ievads

Ievada apjoms – 3600–5400 rakstzīmes (~2–3 lappuses). Tā tekstu sāk rakstīt ar atkāpi no augšējās malas ar virsrakstu **IEVADS** lappuses vidū.

Ievadā jāpamato pētāmās problēmas zinātniskais nozīmīgums un sabiedriskā aktualitāte, jāskaidro un jāprecizē tēmas formulējums (ja ir nepieciešams), jāformulē darba mērķis un uzdevumi, jādefinē pētījuma priekšmets un objekts (objekti), jāizvirza hipotēze (ja tā ir), jāraksturo pētījuma metodes un empīriskā bāze, jāpamato darba struktūra un pētījuma ierobežojumi.

Darba pamatdaļa

Pētāmā materiāla pamatdaļas uzdevums ir sistematizētā veidā sniegt pētāmās problēmas teorētisko un analītisko pamatojumu. Darba saturu sadala nodaļās un apakšnodaļās, kurās izklāsta tematu izvirzīto uzdevumu secībā. Darbā ir vismaz divas nodaļas, bet apjoma ziņā lielas nodaļas lietderīgi sadalīt apakšnodaļās. Nodaļu un apakšnodaļu skaits netiek reglamentēts, tas izriet no darba specifikas un rakstura. Lai izvairītos no darba sadrumstalotības, apakšnodaļai nav ieteicams būt mazākai par divām lappusēm (>3600 rakstu zīmes). Katru nodaļu sāk rakstīt jaunā lappusē, un nodaļu nosaukumi tiek centrēti lapas vidū. Aiz nodaļu un apakšnodaļu nosaukumiem nekad netiek likts punkts. Katru nodaļu ieteicams beigt ar īsiem secinājumiem un nākamās nodaļas pieteikumu.

Teorētiskajā daļā (ne vairāk kā 1/2 (akadēmiskajās programmās) un ne vairāk kā 1/3 (profesionālajās programmās) no pamatdaļas) studējošais izklāsta pētāmās problēmas teorētiskās nostādnes un koncepcijas, dažādu teoriju salīdzinājumu un faktu materiālu raksturojumu, uz ko balstās problēmas analīze. Darbu ieteicams sākt ar jaunākās – pēdējos gados izdotās – literatūras apzināšanu un analīzi. Studiju un bakalaura darbā pamatjēdzienu noskaidrošanai izmanto enciklopēdijas un enciklopēdiskās vārdnīcas, terminu skaidrojošās vārdnīcas, kā arī citus uzzīņas avotus; maģistra darbā pamatjēdzienus neskaidro. Veicot teorētisko analīzi, darba autors nedrīkst izmantot tikai citu autoru domas un atzinumus, darbā (it īpaši maģistra akadēmiskajā programmā) ir jābūt arī paša autora vērtējumiem un secinājumiem par iztirzājamo problēmu, tās pamatojumam. Teorētiskās daļas izstrādē noteicoša nozīme ir literatūras un informācijas avotu izpētei.

Būtiskākā ir darba analītiskā daļa, kurā autors sniedz pētījuma problēmas praktisko novērtējumu. Tā tiek veidota, pamatojoties uz teorētiskajā daļā aprobēto informāciju par pētījuma objektu izpēti, kas apliecina autora prasmi veikt pētījumu, izmantojot iegūtās zināšanas, informatīvos materiālus un citus datus. Analītiskajā darba daļā autors pārbauda hipotēzi un apliecina prasmi veikt empīrisku pētījumu, pielietojot apgūtās teorētiskās zināšanas, secinot un prognozējot ekonomisko procesu norisi un attīstības iespējas.

Praktiskā materiāla apstrādei tiek izmantotas dažādas pētījuma metodes, iegūtā informācija tiek interpretēta atbilstoši pētījuma mērķim un uzdevumiem, bet iegūtos datus atspoguļo tabulās un attēlos.

Visiem teorētiskajā un analītiskajā daļā izklāstītajiem jautājumiem jāatbilst darba tematam, izvirzītajam mērķim, tiem jābūt savstarpēji saskaņotiem un jānodrošina sekmīga pētījuma veikšana.

Secinājumi un priekšlikumi (vai arī rekomendācijas, ieteikumi)

Secinājumi seko analītiskajai daļai. Secinājumi ir apgalvojuma formā izteikti spriedumi par pētījumā izvirzīto hipotēzi (jautājumu), mērķi un uzdevumiem. Secinājumos atspoguļo pētījuma teorētiskajā un empīriskajā daļā izteiktās atziņas. Tiem jābūt strukturētiem, loģiskiem, labi pārskatāmiem un izrietošiem no veiktā pētījuma. Ieteicams tos numurēt pēc kārtas, piemēram, 1., 2., 3. utt. Apjoms ir 3600–5400 rakstzīmes (~2–3 lappuses). Šeit jāparāda, vai izdevās sasniegt ievadā formulēto mērķi un uzdevumus, kā arī jāpierāda izvirzītā hipotēze (ja tā ir), jāatzīmē arī problēmas tālākās izpētes perspektīvas. Tā kā šeit summēts tas jaunais, ko autors devis tēmas izpētē, tad tajā parasti nelieto citātus no avotiem un literatūras. Ja nepieciešams, autors var izstrādāt rekomendācijas, priekšlikumus, ieteikumus, kas apliecina darba autora ieguldījumu pētītās problēmas risinājumā.

Avotu un literatūras saraksts

Saraksts jāveido atbilstoši šo Metodisko norādījumu 5. nodaļā minētajām prasībām. Studiju darbā jābūt izmantotiem vismaz 10, bakalaura darbā – 20, bet maģistra darbā – vismaz 30 literatūras avotiem.

Pieņemto apzīmējumu, saīsinājumu, simbolu un terminu saraksts

Pieņemto apzīmējumu, saīsinājumu, simbolu un terminu sarakstu veido saskaņā ar vispārpieņemtajām normām, kuras konsekventi jāievēro visā darba gaitā.

Pielikumi

Gan studiju, gan arī bakalaura un maģistra darbos pēc avotu un izmantotās literatūras saraksta atļauts ievietot pielikumus. Tajos var iekļaut aizpildītas dokumentu vai pārskatu veidlapas, statistiskus datus, analītiskus aprēķinus, tabulas, zīmējumus, kartes, fotogrāfijas, audio vai video ierakstus u.c. materiālus, kas izmantoti darbā. Pielikumos ir materiāli, kas palīdz izprast tekstu, atspoguļo pētnieciskā darba rezultātus, kuri nav iekļauti pamattekstā. Pielikumiem ir nepieciešami virsraksti. Pielikumos visiem materiāliem jānorāda vai nu to izcelsme vai arī iegūšanas un apstrādes metodes. Ja materiāli ir aizgūti, tad norāda to avotu. Ja pielikumi ir vairāki, tie ir jānumurē pēc kārtas, piem., 1.pielikums, 2.pielikums utt., bet darba tekstā, atsaucoties uz kāda pielikuma materiāliem, jānorāda tā numurs.

Beigu lapa

Beigu (atzīmju) lapas paraugs dots 4. pielikumā.

Teksta noformējums

Bakalaura un maģistra darba teksts iesniedzams kopā ar disketi (vai CD, jebkuru Win Word versiju), kurā ir teksta, ilustrāciju un tabulu elektroniskā versija. Ilustratīvajam materiālam jābūt pēc iespējas kvalitatīvam. Tabulas un attēli jāiekopē atsevišķos failos, tekstā norādot vietu, kur tām vajadzētu būt. Speciālo programmu izmantošanas gadījumā ir nepieciešams norādīt to nosaukumus.

Studiju, bakalaura un maģistra darbus sagatavo datorsalikumā uz standarta izmēra lapām (formāts A4 – 210x297 mm), rakstot darbu lapas vienā pusē. Lapām jāatstāj baltas malas. Malu izmēri: kreisajā pusē – 30 mm, labajā pusē – 20 mm, augšā un apakšā ne mazāk kā 20 mm. Atstarpes starp virsrakstu un tekstu ir 1 rinda. Katru nodaļu sāk jaunā lappusē (apakšnodaļas – nē!).

Datorsalikumā teksta rindām jābūt ar 1,5 intervālu. Pamattekstā simbolu (burtu, ciparu) lielumam jābūt 12 punkti, Times New Roman šriftā, nodaļu virsrakstiem (visi lielie burti) 16 ar pastiprinājumu, apakšnodaļu – 14 ar pastiprinājumu un apakšnodaļu grupu – 14 bez pastiprinājuma.

Noformēšanas īpatnība: aiz punkta, komata, kā arī starp uzvārdu un iniciāli literatūras sarakstā jābūt viena piesitiena atstarpei; teksta izcēlumi (trekninājums, kursīvs, pasvītrojums) jālieto konsekventi; nav vēlams tekstu pieblīvēt ar izcēlumiem. Par iespiedkļūdām atbild darba autors, un darbā nedrīkst būt gramatiskās kļūdas.

4. TABULU, ATTĒLU UN FORMULU NOFORMĒŠANA

Materiāla pārskatāmībai darbā izmantoto skaitlisko un citu informāciju ieteicams izvietot tabulās un attēlos, kā arī parādīt izmantotās formulas. Darba ilustrēšanai izmantojamās shēmas, diagrammas u.tml. sauc par *attēliem*.

Darbs nav jāpārblīvē ar skaitlisko materiālu, jo nevajadzīgi skaitļi apgrūtina uztveri. Skaitliskais materiāls, kas izvietots tabulās vai attēlos, kā arī apzīmējumi, kas sniegti formulās, darbā ir jāanalizē.

Tabulas

Katrai tabulai jābūt *kārtas numuram* nodaļas ietvaros. Tabulas numurē ar arābu cipariem; un tabulas numuru raksta virs tabulas labajā pusē. Piemēram, 2.5. tabula. Pirmais cipars nozīmē nodaļas numuru, otrais – tabulas kārtas numuru otrajā nodaļā. Zem tabulas jāuzrāda pilns avota nosaukums. Vārds „**Avots**” jāraksta ar pastiprinājumu. Avotu nosaukumā simbolu (burtu, ciparu) lielumam jābūt 10 punkti, Times New Roman, *Italic*. Starp tabulu un avotu jābūt atstarpei.

Katrai tabulai jānodod tās saturam atbilstošs **nosaukums** (virsraksts). Nosaukumu raksta virs tabulas zem numura un aiz nosaukuma punktu neliek. Tabulas saturu sadala attiecīgās ailēs, kurām dod nosaukumus. Tabulas un aiļu nosaukumiem jāsniedz atbildes uz jautājumiem: kas? kur? kad? kādās mērvienībās?

Aiļu nosaukumiem jā sākas ar lielo burtu, bet apakšnosaukumiem, ja tie veido teikumu ar ailes nosaukumu, – ar mazo burtu. Ja apakšnosaukumi ir patstāvīgi, tos sāk ar lielo burtu. Ja tabulu pārnes nākamajā lappusē, tad ailes numurē.

Tabulas nosaukuma *atveides formula*: Kas? Kur? Kad? Datu mērvienība. Piemērs:
4.5. tabula

Latvijas Republikas iedzīvotāju skaits 1935.–2005. gadā

Gads	Pastāvīgie iedzīvotāji, tūkst. cilvēku	Tai skaitā		Iedzīvotāju kopskaitā, %	
		Pilsētu	lauku	pilsētu	lauku
1	2	3	4	5	6

Pārnesot tabulu nākamajā lapā, vispirms jānorāda tabulas numurs, tad jāraksta „tab. turpinājums”, pēc tam atkārtoti tabulas aiļu numerāciju.

Piemērs:

4.5. tab. turpinājums

1 2 3 4 5 6

Avots: *Latvijas reģioni skaitļos 2005*, 137. lpp.

Ieteicams izmantot tabulas, kas ir izvietojamas vienā lappusē. Izņēmuma kārtā var izmantot tabulas, kas aizņem ne vairāk kā divas lappuses.

Ja tabulas datus aprēķinājis pats autors, tad jāraksta, *piemēram*:

Avots: *autora aprēķini pēc: Latvijas reģioni skaitļos 2005.*

Attēli

Attēlus numurē ar arābu cipariem nodaļas ietvaros virs attēla labajā pusē (skat. 4.1. attēlu). Katram attēlam dod atbilstošu nosaukumu, kuru raksta virs attēla zem numura un aiz nosaukuma punktu neliek.

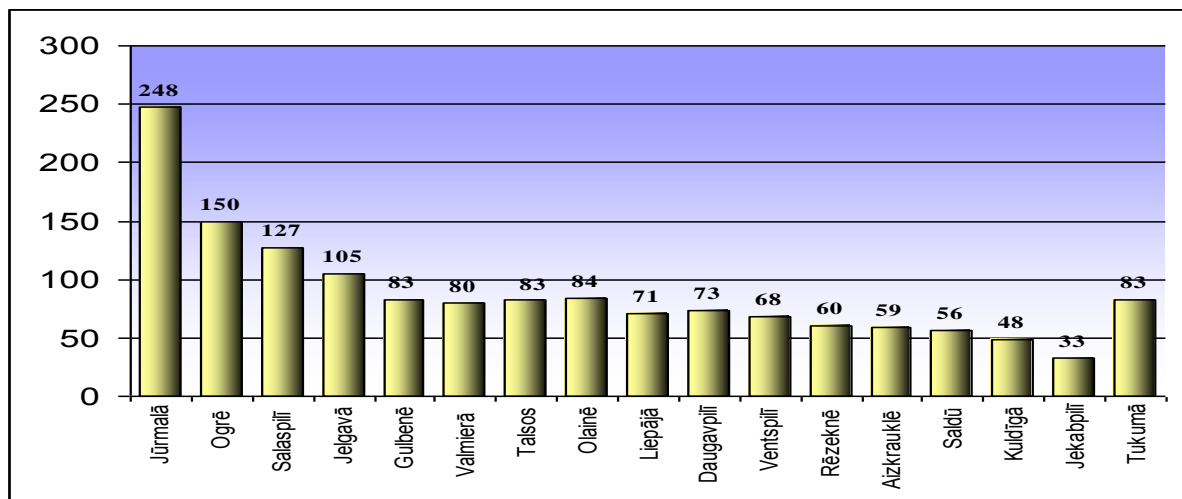
Piemērā, kas dots apakšā, pirmais cipars nozīmē nodaļas numuru, otrais – attēla kārtas numuru ceturtajā nodaļā. Attēlu nosaukumiem jāsniedz atbildes uz jautājumiem: kas? kur? kad? kādās mērvienībās?

Attēla nosaukuma *atveides formula*: Kas? Kur? Kad? Datu mērvienība.

Piemērs:

4.1. attēls

Vidējās dzīvokļu cenas Latvijas pilsētās, 2004. gada pirmajos sešos mēnešos (Ls/m²)

Avots: Ozola 2004, 12. lpp.

Ja attēla datus aprēķinājis pats autors, tad jāraksta līdzīgi kā pie tabulu noformēšanas.

Formulas

Darbā norādītās formulas numurē ar arābu cipariem nodaļas ietvaros. Formulas numuru raksta lapas labajā pusē attiecīgās formulas līmenī un iekļauj iekavās. Pēc formulas liekams semikols.

Piemērs:

Robežderīguma matemātisko izteiksmi aprēķina pēc formulas (1.4) (Gods 2000, 66. lpp.):

$$MU = \frac{\Delta TU}{\Delta Q} ; \quad (1.4)$$

kur **MU** – robežderīgums,

Q – preces daudzums,

TU – kopējais derīgums,

Δ – bezgalīgi mazas izmaiņas.

Formulas skaidrojumā obligāti jānorāda katra simbola mērvienība, to atdalot ar komatu. Viena un tā paša parametra mērvienībai visa darba ietvaros jābūt nemainīgai. Atsaucoties tekstā uz formulu, jānorāda tās numurs iekavās.

Piemērs:

„Ar formulu (1.4) aprēķina..”.

Formulām, kuras sastādījis vai atvasinājis pats autors, jādod atsauce, norādot, *piemēram:*

- „...aprēķina pēc formulas, ko sastādījis autors”;
- „...aprēķina pēc formulas, ko sastādījis autors, izmantojot avotu (..)”;

Uzreiz aiz formulas iekavās raksta (formulu (1.8.) sastādījis ..).

5. ATSAUCES, AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTA IZVEIDE

Pētniecisko darbu izstrādē tiek izmantoti dažādi informācijas avoti: politikas plānošanas dokumenti, grāmatas, publikācijas krājumos un žurnālos, citu zinātnieku veiktie pētījumi, publiskie pārskati, uzņēmumu iekšējie dokumenti (t.sk. nepublicētie), elektroniskie resursi.

Avotu un literatūras sarakstā norāda visus darbā izmantotos iespieddarbus un avotus tajā valodā, kurā tie sarakstīti. Tie jāsarindo alfabēta secībā pēc autora uzvārda vai darba nosaukuma pirmā burtā, ja autors nav uzrādīts. Sarakstu ieteicams sākt ar latīņu alfabētu, vispirms minot latviešu valodā un Rietumu svešvalodās (angļu, vācu, franču u.c.) sarakstītos darbus, pēc tam – kiriliskajā alfabētā iespiestos darbus. Pieļaujama krievu valodā publicēto darbu nosaukumu transliterācija latīņu alfabētā. Tādā gadījumā darbu nosaukumi krievu valodā nav jāatdala no darbiem latviešu, angļu, vācu u.c. valodā.

Kopējā alfabēta secībā jāievieto monogrāfijas, brošūras, žurnālu un avīžu raksti, zinātnisko konferenču materiāli, recenzijas, arī interneta materiāli. Viena autora vairākus darbus uzskaita alfabētiskā secībā pēc darbu nosaukumiem.

Avotu un literatūras un sarakstā ievietotie materiāli jānumurē.

Gadījumos, kad tiek izmantoti **cita autora darbi, idejas vai atziņas**, tas ir nepārprotami jānorāda, dodot tekstā atsauci uz **oriģinālavotu**. **Atsauce ir īsa norādes forma**, kas ļauj konstatēt, no kāda izdevuma ņemta ideja vai citāts, kā arī noteikt tā atrašanās vietu (lappusi) šajā avotā. Atsauces jāsniedz arī gadījumos, kad autors izmanto pats savu darbu. Uz izmantotajiem iespieddarbiem un avotiem jāatsaucas (jālieto bibliogrāfiskā atsauce) šādos gadījumos:

- ja tekstā minēts citāts;
- ja tekstā dots statistisks vai skaitlisks materiāls;
- ja tekstā pieminēts vai aprakstīts kāds piemērs vai vienreizējs gadījums, kas nav vispārzināms;
- ja tekstā izklāstīts kādas personas teiktais vai uzskati;
- ja tekstā ir pieminēts kāds dokuments, zinātnisks pētījums, raksts;

Atsauces jāievieto tekstā. Jālieto atsauču sistēma, kas prasa apaļiekavās norādīt tikai autora uzvārdu un publikācijas gadu. Publikācija tekstā tiek minēta, norādot autora(u) uzvārdu vai (ja autora nav) iespieddarba nosaukuma pirmos vārdus un publikācijas gadu, izmantoto

lpp. Ja darba nosaukums ir garāks par vienu vai diviem vārdiem, tad nosaukums jāsaīsina un pēc tā bez atstarpes jāliek divi punkti un pēc atstarpes jānorāda izdošanas gads.

Atsauces tekstā parāda citu darbu izmantošanas pakāpi un ļauj konstatēt paša pētnieka devumu, savukārt avotu un literatūras saraksta pievienošana darbam raksturo izmantoto teorētisko bāzi un pētījuma novitāti kopumā. Lai izstrādātu darba zinātnisko aparātu (atsauces parindēs, tekstā u.c.) un izveidotu avotu un literatūras sarakstu, jā sastāda izmantoto darbu bibliogrāfisks apraksts, kas ir noteiktā secībā sniegts bibliogrāfisko ziņu kopums iespieddarbu raksturojumam un identifikācijai. Veidojot aprakstu, jāievēro iespieddarba aprakstīšanas vispārīgie principi un noteikumu. Ziņas bibliogrāfiskajam aprakstam ņem no izmantotā darba titullapas; vajadzības gadījumā tās var papildināt ar ziņām arī no vāka, titullapas otrās puses vai citām iespieddarba vietām.

Grāmatu bibliogrāfiskā apraksta un atsaucēs atveides formula:

Autora Uzvārds, I[iniciālis]. *Grāmatas nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads. Kopējais lappušu skaits. *Piemēri:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	Orlovska, A. <i>Uzdevumu krājums statistikā</i> . Rīga: RTU, 2006. 52 lpp.	(Orlovska 2006, 24. lpp.)
2.	Bryman, A., Bell, E. <i>Business Research Methods</i> . Oxford University Press, 2007. 546 p.	(Bryman, Bell 2007, 124. lpp.)
3.	Орехов А.М. <i>Методы экономических исследований</i> . Москва: Инфра-М, 2009. 392 с.	(Орехов 2009, с. 47)

Slīpi raksta grāmatas nosaukumu (nosaukumus), bet ar nosaukumiem saistītos datus, ziņas par konferenču vietu un laiku, kas gramatiski nav saistītas ar nosaukumu, uzrāda pēc nosaukuma un atdala no tā ar komatu.

Grāmatu aprakstā lappušu kopskaita apzīmējumu saīsina: *lpp.* – grāmatām latviešu valodā; *S.* – grāmatām vācu valodā; *p.* – grāmatām angļu valodā un *c.* – grāmatām krievu valodā.

Reizēm izdevuma lappušu numerācijai lietotas divas ciparu sistēmas – romiešu (saturs un priekšvārds) un arābu (pamatteksts). Šādā gadījumā tiek minētas abējādi numurētās lappuses, romiešu ciparu pierakstot ar mazajiem burtiem, piem.: xi, 199 lpp. *Piemērs:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	Manuel, F.E. <i>Freedom from History and Other Untimely Essays</i> . New York: University Press, 1971. x, 301 p.	(Manuel 1971, 88. lpp.)

Darbiem krievu valodā autora iniciāli (iniciāļus) un uzvārdu neatdala ar komatu.

Piemērs:

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	Гальперин В.М., Игнатьев С.М., Моргунов В.И. <i>Микроэкономика</i> . Санкт-Петербург: Экономическая школа, 2000. Т.1 349 с.	(Гальперин, Игнатьев, Моргунов 2000, с. 147)

Ja grāmatai ir trīs autori, tad aprakstā tos min tādā secībā, kādā tie ir titullapā, citu no cita atdalot ar komatu. Ja grāmatu sarakstījuši četri autori vai vairāk, aprakstā parasti raksta tikai pirmā autora uzvārdu un iniciāli, bet pārējo uzvārdu un iniciāļu vietā raksta *et al.* (un citi – latīņu valodā), vai *u dp.* iespieddarbiem krievu valodā. *Piemēri:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
2.	Voronovs, V., Petrova, I., Račko, E. <i>Reģionālās ekonomikas konkurētspējas paaugstināšana un aktīvā adaptācija globalizācijas apstākļos</i> . Daugavpils: Saule, 2006. 113 lpp.	(Voronovs, Petrova, Račko 2006, 88. lpp.)
3.	Rivza, B. et al. <i>Reduction of Regional Diversities Still on the Agenda in Latvia</i> . Jelgava, 2006. P. 273.	(Rivza 2006, p.47)

Ja grāmatai līdz ar pamatnosaukumu ir arī apakšnosaukums, tad to no pamatnosaukuma atdala ar kolu. Apakšnosaukumu, tāpat kā pamatnosaukumu, raksta slīpi.

Piemēri:

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	Gaugere, K. <i>Balancing Priorities: Latvia's Agriculture and Rural Development in a European Union Context</i> . Rīga: Providus, 2003. 80 p.	(Gaugere 2003, p. 62)
2.	Shaw, P. <i>The 4 Vs of Leadership: Vision, Values, Value-Added and Vitality</i> . London: Capstone, 2006. 218 p.	(Shaw 2006, p. 147)

Ja grāmatas (piemēram, konferences materiālu, dokumentu krājuma, mācību grāmatas, rakstu krājuma u.c.) tapšanā piedalījušies vairāki cilvēki (redaktori, sastādītāji u.c.) vai tajā ievietoti daudzu autoru darbi, bibliogrāfisko aprakstu var iesākt ar redaktora uzvārdu un iniciāli, tam seko grāmatas nosaukums: Uzvārds, I[iniciālis]., red. *Nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads. Kopējais lappušu skaits. *Piemēri:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	Olehnovičs, D., sast. <i>Daugavpils Universitātes 50. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli = Proceedings of the 50th International Scientific Conference of Daugavpils University: Social sciences</i> . Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds "Saule", 2009. 368 lpp.	(Olehnovičs 2009, p. 312)
2.	Magidenko, A., red. <i>Tautsaimniecības un uzņēmējdarbības attīstības problēmas</i> . Rīga: RTU, 2006. 270 lpp.	(Magidenko 2006, 247. lpp.)
3.	Lopez-Claros, A., Schwab, K. Porter, M.E., eds. <i>The Global Competitiveness Report, 2005–2006: World Economic Forum</i> . Geneva; New York, 2005. 632 p.	(Lopez-Claros, Schwab, Porter 2005, p. 333)
4.	Данько Т.П., Скоробогатых И.И., ред. <i>Количественные методы анализа в маркетинге</i> .	(Данько, Скоробогатых 2005, с. 258)

Санкт-Петербург: Питер, 2005. 384 с.

Ja redaktors (atbildīgais redaktors, galvenais redaktors, zinātniskais redaktors) tādās grāmatās nav uzrādīts, bibliogrāfisko aprakstu iesāk ar grāmatas nosaukumu. *Piemērs:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	<i>Biznesa ekonomiskie aspekti.</i> Rīga: Zvaigzne ABC, 2005. 156 lpp.	(<i>Biznesa ekonomiskie..</i> 2005, 62. lpp.)

Grāmatai var būt arī paralēlnosaukums (piemēram, pamatnosaukuma tulkojums citā valodā). Uzrādot paralēlnosaukumu, pirms tā liek vienlīdzības zīmi. Paralēlnosaukumu raksta slīpi. *Piemēri:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	<i>Latvijas Universitātes raksti: Ekonomika un vadības zinātne, 744. sej. = Acta Universitatis Latviensis: Economics and Management, vol. 744.</i> Rīga: LU, 2009. 372 lpp.	(<i>Latvijas Universitātes..</i> 2005, 47. lpp.)
2.	Ducmane K. <i>Nauda Latvijā = Coins and Banknotes in Latvia = Geld in Lettland = Денежные знаки в Латвии.</i> Rīga: Latvijas Banka, 1995. 291 lpp.	(Ducmane 1995, 47. lpp.)

Daudzsējumu izdevumu atveides pamatformula:

Autora Uzvārds, I[iniciālis]. *Nosaukums.* Sējumu skaits. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads (vai gadi). *Piemērs:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	Trasuns, F. <i>Dzīve un darbi.</i> 3 sēj. Rēzekne: Latgales Kultūras centra izdevniecība, 1996–1998.	(Trasuns 1997, 2.sēj., 360. lpp.)

Ja izdevumam autora nav, aprakstu var iesākt ar izdevuma nosaukumu. *Piemērs:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	<i>Freedom: A Documentary History of Emancipation, 1861–1967.</i> 4 Vols. New York: Cambridge University Press, 1993.	(<i>Freedom: A..</i> 1993, p. 360)

Ja tiek aprakstīts tikai viens sējums no daudzsējumu izdevuma, jāuzrāda autors (ja ir), visa izdevuma nosaukums, sējuma kārtas numurs, sējuma nosaukums (ja ir), sējuma redaktors (ja ir), izdošanas vieta, izdevniecība, izdošanas gads un lappušu skaits šajā sējumā. *Piemērs:*

	Grāmatas atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Grāmatas atveides formula atsaucē
1.	Володин В. <i>Энциклопедия для детей</i> . Т. 21, ч. 1: <i>Общество: экономика и политика</i> . Москва: Аванта, 2002. 459 с.	(Володин 2002, с. 60)

Daudzsējumu izdevumu aprakstā slīpi jāraksta gan visa izdevuma nosaukums, gan arī atsevišķa sējuma nosaukums (ja tas ir).

Krājumos ievietoto rakstu atveides pamatformula:

Autora Uzvārds, I[iničiālis]. Raksta nosaukums. Grām.: (vai *In:* ja darbs ir angļu vai vācu valodā; *В кн.:* ja grāmata ir krievu valodā) *Grāmatas nosaukums*. Izdošanas vieta: Izdevniecība, izdošanas gads. Aizņemtās lappuses. (Sērija – ja tā ir). *Piemēri:*

	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula atsaucē
1.	Jermolajeva, E. Daugavpils ekonomika – no linu tirdzniecības 12. gadsimtā līdz mobilo sakaru torņu eksportam 21. gadsimtā. Grām.: I. Reinholde, atb. red. <i>Daugavpils kā attīstības ceļvedis</i> . Rīga: Zinātne, 2007. 71.–85. lpp.	(Jermolajeva 2007, 76. lpp.)
1.	Ferrari, V. Socio-Legal Concepts and Their Comparison. In: E. Øyen, ed. <i>Comparative Methodology: Theory and Practice in International Social Research</i> . London, etc.: SAGE, 1990. Pp. 63–80.	(Ferrari 1990, p. 67)

Raksts no tā paša autora darbu izlases (krājuma). *Piemērs:*

	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula atsaucē
1.	Gončarovs, G. Menedžmenta programmu tirgus. Grām.: G. Gončarovs, <i>Efektivitāte un konkurence</i> . Daugavpils: Saule, 2006. 68.–75. lpp.	(Gončarovs 2006, 70. lpp.)

Raksts no daudzsējumu kopotiem rakstiem. *Piemērs:*

	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula	Krājumā ievietoto
--	--	--------------------------

	literatūras un avotu sarakstā	rakstu atveides formula atsaucē
1.	Зиммель Г. Как возможно общество? В кн.: Зиммель Г. <i>Избранное</i> . Т. 2: <i>Созерцание жизни</i> . Москва: Юрист, 1996. с. 509–526.	(Зиммель 1996, с. 15)

Raksts no sērijas izdevuma. *Piemēri:*

	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula atsaucē
1.	Turner, R.H. A Comparative Content Analysis of Biographies. In: E. Øyen, ed. <i>Comparative Methodology: Theory and Practice in International Social Research</i> . London: SAGE, 1990. Pp. 134–150.	(Turner 1990, p. 135)
2.	Иванов А.С. База данных как динамическая модель истории региона. В кн.: <i>Материалы VIII конференции Ассоциации „История и компьютер”</i> . Москва, 2002. С. 170–172. (Информационный бюллетень Ассоциации “История и компьютер”, №30, июнь 2002. Специальный выпуск).	(Иванов 2002, с.171)

Raksti turpinājumizdevumos (izdevumi, kuriem ir vairāki laidieni). Krājumos ievietoto rakstu aprakstā slīpi jāraksta krājuma nosaukums, nevis raksta nosaukums. Raksta nosaukumu liek pēdiņās. *Piemērs:*

	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Krājumā ievietoto rakstu atveides formula atsaucē
1.	Zelčs, A. Kredītņēmēju maksātspējas problēmas Latvijā. Grām.: <i>Daugavpils Universitātes 50. starptautiskās zinātniskās konferences materiāli = Proceedings of the 50th International Scientific Conference of Daugavpils University: Social sciences</i> . Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds “Saulē”, 2009. 249.-254. lpp.	(Zelčs 2009, 251. lpp.)

Žurnālos ievietoto rakstu atveides formula (rakstiem no žurnāliem, kuriem uzrādīts sējums vai gadagājums):

Autora Uzvārds, I[iniciālis]. Raksta nosaukums. *Žurnāla nosaukums* Sējums, Numurs (Gads): aizņemtās lappuses. *Piemērs:*

	Žurnālā atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Žurnālā atveides formula atsaucē

1.	Oleps, I. Konvenciālo normu saistošais spēks. <i>Likums un Tiesības</i> . A 8, Nr.10/86 (2006): 296–307.	(Oleps 2006, 300. lpp.)
----	--	-------------------------

Žurnālos ievietoto rakstu atveides formula (rakstiem no žurnāliem, kuriem nav uzrādīts sējums):

Autora Uzvārds, I[iniciālis]. Raksta nosaukums. *Žurnāla nosaukums*, gads, numurs: aizņemtās lappuses. *Piemēri:*

	Žurnālā atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Žurnālā atveides formula atsaucē
1.	Meņšikovs, V. Kopkapitāls un jaunatnes dzīves stratēģijas: socioloģiskais aspekts. <i>Sociālo Zinātņu Vēstnesis</i> , 2009, Nr.2 (4): 7–37.	(Meņšikovs 2009, 30. lpp.)
2.	Jermolajeva, E. Latvijas līdzsvarota attīstība un Eiropas Savienības līdzfinansējums. <i>Komersanta Vēstnesis</i> , 2006, Nr.38/44: 16–17.	(Jermolajeva 2006, 16. lpp.)
3.	Jermolajeva, E., Baltēre, R., Švarce, D. Uzņēmējdarbības attīstība Latvijas reģionos – valsts atbalsts un Eiropas Savienības līdzfinansējums. <i>Reģionālais ziņojums</i> , 2009, Nr. 4: 7–26.	(Jermolajeva, Baltēre, Švarce 2009, 16. lpp.)
4.	Pulling Apart. <i>The Economist</i> . January 23 (2010): 67–68.	(Pulling apart 2010, p.67)

Laikrakstos ievietoto rakstu atveides formula:

Autora Uzvārds, I[iniciālis]. Rakstu nosaukums. *Laikraksta nosaukums*, gads. Datums. Lappuses (ja izdevumam ir vairāk nekā 8 lappuses). *Piemērs:*

	Laikraksta atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Laikraksta atveides formula atsaucē
1.	Bilinskis, A. Rēzeknes komercskolā – ekonomikas noskaņa. <i>Rēzeknes Vēstis</i> , 2006. 6. jūlijs.	(Bilinskis 2006, 13. lpp.)

Krājumos, žurnālos un laikrakstos ievietoto rakstu aprakstā slīpi jāraksta tikai krājuma, žurnāla vai laikraksta nosaukums.

Ja krājuma vai grāmatas izdošanas vieta nav uzrādīta un to nevar atrast citos informācijas avotos, to atstāj ar saīsinājumu [B.v.] (bez vietas) vai [S.1.] (saīsinājums latīņu valodā publikācijām vācu vai angļu valodā), vai [Б.м.] (grāmatām krievu valodā), to liekot kvadrātiekvās. Ja grāmatas vai raksta izdošanas gads nav norādīts, tā vietā raksta [b.g.] (bez

gada), vai [s.a.] (publikācijām angļu un vācu valodā) un [б.р.] (publikācijām krievu valodā).

Piemēri:

	Žurnālā atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Žurnālā atveides formula atsaucē
1.	Briška, B. <i>Latgola muna tāvzeme</i> . [B.v.]: P/s Latgaļu izdevniecība, 1984. 396 lpp.	(Briška 1984, 30. lpp.)
2.	Ulnicāns, E. <i>Centrālās un Austrumeiropas ekonomiskā attīstība Eiropas integrācijas kontekstā</i> . [B.v.], [b.g.]. 22 lpp.	(Ulnicāns 16. lpp.)

Elektroniskie resursi. Atveides formula:

Autora Uzvārds, I[iniciālis]. Publikācijas nosaukums. *Norāde uz pilnu publikācijas vietni tīmekli* [aplūkošanas laiks – gads. datums. mēnesis]. *Piemēri:*

	Elektroniskā resursa atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Elektroniskā resursa atveides formula atsaucē
1.	Āboltiņš, J. Uzņēmējdarbības vispārējās situācijas raksturojums. 2006. gads. Pieejams: http://www.valmiera.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=77&Itemid=87 [skatīts 2006. 22. jūlijā].	(Āboltiņš 2006)
2.	Muitas nodokļu atcelšana un kvotu piemērošana. Pieejams: http://www.fm.gov.lv/?lat/muita/muitas_nodoklu_atcelšana_un_kvotu_piemosana [skatīts 2009. 22. decembrī].	(Muitas nodokļu atcelšana.. 2009)

Datu bāzes. Atveides formula.

Piemēri:

	Datu bāzes atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Datu bāzes atveides formula atsaucē
1.	VF01. Vispārējās valdības sektora galvenie rādītāji. <i>Centrālās Statistikas pārvaldes datu bāze</i> Pieejams: http://data.csb.gov.lv/Dialog/varval.asp?ma=VF0010&ti=VF01%2E+VISP%C2R%C7J%C2S+VALD%CEBAS+SEKTORA+GALVENIE+R%C2D%CET%C2JI+%28milj%2E+latu%29&path=../DATABASE/ekfin/Ikgad%E7jie%20statistikas%20dati/Vald%EEbas%20finanses/&lang=16 [skatīts 2009. 22. decembrī].	(VF01. Vispārējās valdības sektora.. 2009)
2.	Government deficit/surplus, debt and associated data. <i>EUROSTAT data base</i> . Pieejams: http://nui.epp.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?datas	(Government deficit/surplus, debt.. 2009)

	<i>et=gov_dd_edpt1&lang=en</i> [skatīts 2009. 22. decembrī].	
3.	GDP (current US\$). <i>World Bank data base</i> . Pieejams: http://ddp-ext.worldbank.org/ext/DDPQQ/member.do?method=getMembers&userid=1&queryId=135 [skatīts 2009. 22. decembrī].	(GDP (current US\$) 2009)
4.	Central Government Debt. <i>OECD databese</i> . Pieejams: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=ROVE RAGE [skatīts 2010. 22. janvārī].	(Central Government Debt 2010)

Nepublicētie materiāli. Atveides formula:

Visbiežāk izmantotie nepublicētie materiāli ir promocijas, maģistra un bakalaura darbi, kā arī uzņēmumu iekšējie dokumenti (piem., štatu saraksts, bilance, gada pārskats, utt.).

Piemēri:

	Nepublicēto materiālu atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Nepublicēto materiālu atveides formula atsaucē
1.	Mietule, I. <i>Personāla izmaksu uzskaites pilnveidošanas iespējas Latvijā</i> : promocijas darbs ekonomikas doktora (Dr.oec) zin. grāda iegūšanai. Nozare: ekonomika, apakšnozare: Grāmatvedība un uzskaites teorija. Latvijas Universitāte. Rīga: Latvijas Universitāte, 2009. 187 lpp.	(Mietule 2009, 30. lpp.)
2.	<i>AS "Loki" 2007. gada 1.ceturkšņa pārskats.</i>	(<i>AS "Loki" 2007. gada 1..</i>)

Plānošanas dokumenti. Atveides formula.

Plānošanas dokumentu veidi ir šādi:

- Attīstības plānošanas dokumenti
- Informatīvie ziņojumi
- Institūcijas vadības dokumenti
- Politikas plānošanas dokumenti
- Politisko vadlīniju dokumenti.

Plānošanas dokumentu datu bāze ir pieejama tiešsaitē: <http://polsis.mk.gov.lv>

Piemēri:

	Plānošanas dokumentu atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Plānošanas dokumentu atveides formula atsaucē
1.	<i>Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.</i>	(<i>Latvijas Nacionālais</i>

	<i>gadam.</i> LR Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, 2006. 56 lpp.	<i>attīstības..</i> 2006, 30. lpp.)
2.	<i>Informatīvais ziņojums par makroekonomisko situāciju valstī.</i> LR Ekonomikas ministrija, 2010. 42 lpp.	(<i>Informatīvais ziņojums par makroekonomisko..</i> 2010)
3.	<i>Vadlīnijas dalībvalstu nodarbinātības politikai 2001.</i> (2000) Komisijas Ziņojums, COM (2000) 548, 2000. gada 6. septembris. 18 lpp.	(<i>Vadlīnijas dalībvalstu nodarbinātības..</i> 2000, 13. lpp.)

Likumdošanas akti. Atveides formula.

Piemēri:

	Likumdošanas aktu atveides formula literatūras un avotu sarakstā	Likumdošanas aktu atveides formula atsaucē
1.	LR <i>Komerclikums</i> . Rīgā 2000. gada 4. maijā. [stājas spēkā 01.01.2002.] Pieejams: http://www.likumi.lv/doc.php?id=5490 [skatīts 2009. 22. decembrī].	(LR <i>Komerclikums</i> 2000, 467. pants 2. p.)
2.	LR MK noteikumi Nr.454 <i>Darbinieku apstarošanas kontroles un uzskaites kārtība</i> . Rīgā 2001. gada 23. oktobrī [stājas spēkā 01.01.2002.] Pieejams: http://www.vidm.gov.lv/lat/likumdosana/normativie_akti/?doc=3145 [skatīts 2009. 28. decembrī].	(LR MK noteikumi Nr.454.. 2001 7.5. punkts)

Likumdošanas dokumentu datu bāze ir pieejama tiešsaitē: <http://www.likumi.lv/>

6. DARBA IESNIEGŠANA UN AIZSTĀVĒŠANA

Vismaz vienu mēnesi pirms bakalaura un maģistra darba aizstāvēšanas ar Ekonomikas katedras lēmumu tiek noteikta bakalaura un maģistra darba priekšizstāvēšana, kurā jāiesniedz izdrukāts darbs, un jāprezentē darbs *MS Power Point* formātā.

Noteikta šāda bakalaura un maģistra darba iesniegšanas kārtība:

- pilnīgi noformēts un ar parakstiem apstiprināts darbs Ekonomikas katedrā iesniedzams iesietā veidā ne vēlāk kā 5 (piecas) darba dienas pirms tam, kad rīkojuma projekts par atļauju kārtot gala pārbaudījumus tiek iesniegts DU Studiju daļā;
- Ekonomikas katedra sadarbībā ar bakalaura un maģistra studiju programmu sekretāriem organizē darba nodošanu recenzentam(tiem) ne vēlāk kā 5 (piecas) dienas pirms darba aizstāvēšanas dienas;
- darbu nevar virzīt aizstāvēšanai gala pārbaudījumu komisijā, ja ir:
  - 1) neatbilstošs darba apjoms;
  - 2) kļūdaina pielietotās metodikas izvēle;
  - 3) darbs nav atbilstoši noformēts;
  - 4) nav ievērota noteiktā iesniegšanas procedūra;
  - 5) saņemta negatīva darba vadītāja atsauksme (mutiska vai rakstiska);
  - 6) saņemts negatīvs recenzenta slēdziens.

Ekonomikas katedra sastāda darbu aizstāvēšanas kalendāro grafiku, norādot pretendentu uzstāšanās secību. Grafīkam ir jābūt atklāti publicētam dekanāta ziņojumu stendā vismaz 2 dienas pirms gala pārbaudījumu komisijas darba uzsākšanas.

Darba aizstāvēšana:

- konsultējoties ar darba vadītāju, studiju, bakalaura vai maģistra darba aizstāvēšanai studējošais sagatavo uzskates materiālu *MS Power Point* formātā, kuru papildina ar tabulām un attēliem. Tiem jābūt korekti izraudzītiem un viegli uztveramiem, tas ir, **nepārbļīvētiem** un visā auditorijā labi saskatāmiem, ērti demonstrējamiem, izmantojot datoru un projektoru.
- Aizstāvēšanas ilgums:
  - studiju darba autoram – līdz 5 min.;
  - bakalaura grāda pretendentam – līdz 7 min.;
  - maģistra grāda pretendentam – līdz 10 min.

Bakalaura vai maģistra grāda pretendentam darba aizstāvēšanas gaitā nepieciešams brīvi orientēties tēmā un zinātniski argumentēti pamatot savu viedokli.

7. DARBA VADĪTĀJA FUNKCIJAS

- Darba izstrādes gaitā iepazīties ar bakalaura vai maģistra grāda pretendenta zināšanu apjomu un līmeni ar darba tēmu tieši saistītos aspektos, kā arī specialitātē kopumā;
- darba izstrādes gaitā sniegt konsultācijas studējošajiem, kontrolēt darba formas atbilstību Metodiskajiem norādījumiem, nepieņemt darbus, kuros konstatējama nepatstāvība, automātiska pārrakstīšana vai kuros manāmas plaģiātisma pazīmes (skat. Metodisko norādījumu 9. nodaļā).

Darba vadītājs nedrīkst būt bakalaura vai maģistra grāda pretendenta advokāta lomā un ietekmēt darba saturu un formu tādā mērā, kas nosedz studenta zināšanu trūkumu vai nepietiekamu darbu.

Maģistra darbu drīkst vadīt docētājs ar doktora grādu, izņēmuma gadījumos – mācībspēks ar maģistra grādu ar ilgstošu pieredzi pedagoģiskā un zinātniskā darbā vai attiecīgās nozares doktoranti. Pēc ieskaitīšanas maģistrantūrā Ekonomikas katedra nodrošina studējošajam darba vadītāja izvēli.

Maģistra programmas 1. studiju gada 2. semestra beigās studiju kursa „Zinātniskās metodes” docētājs novērtē studējošā darba izstrādes gaitu ar „ieskaitīts” vai „neieskaitīts”, veicot ierakstu studiju grāmatiņā.

Pirms bakalaura un maģistra darba aizstāvēšanas vadītājs ar savu parakstu apliecina, ka darbs atbilst metodiskajām prasībām un to var aizstāvēt. Darba vadītājs parakstās pretendenta darba beigu lapā pirms darba iesniegšanas katedrā (skat. 4. pielikumu). Darba vadītājam ir tiesības piedalīties darba aizstāvēšanā.

Pēc aizstāvēšanas bakalaura un maģistra darba viens eksemplārs kopā ar recenziju glabājas Ekonomikas katedrā. Darba obligātais glabāšanas laiks ir 10 (desmit) gadi. Pa šo laiku ar katedras vadītāja atļauju darbus var izsniegt interesentiem apskatei uz vietas. Labākos bakalaura un maģistra darbus izvirza konkursiem.

8. DARBA RECENZENTA PIENĀKUMI UN ATBILDĪBA

Recenzents ir oficiāla lietpratēja persona, kura Ekonomikas katedras uzdevumā piedalās kāda konkrēta darba ekspertīzē un novērtēšanā. Recenzijas rakstīšanas laiks – ne vairāk kā 5 (piecas) darba dienas.

Darba recenzentu kandidatūras tiek saskaņotas ar Ekonomikas katedras vadītāju un apstiprinātas katedras sēdē. Darbu recenzenti var būt DU Sociālo zinātņu fakultātes vai citu augstskolu mācībspēki, kā arī uzņēmumu, uzņēmēj sabiedrību un iestāžu kompetenti ekonomikas, finanšu, juridiskie, reģionālās attīstības, mārketinga un vadīšanas speciālisti ar augstāko vai profesionālo izglītību atbilstošā nozarē (atbilstoši DU SZF Ekonomikas katedrā īstenotajai akadēmiskajai vai profesionālajai programmai).

Katedra nosaka vienu recenzentu katram bakalaura darbam un divus – katram maģistra darbam. Recenzents iesniedz rakstisku atsaukumi ar darba atbilstību piešķiramajam akadēmiskajam vai profesionālajam grādam.

Recenzenta pienākums iedziļināties darba saturā un objektīvi novērtēt:

- 1) tā vispārējo akadēmisko un zinātnisko līmeni, kā arī novitātes elementus;
- 2) tā atbilstību šiem Metodiskajiem norādījumiem;
- 3) tajā veikto ekonomisko aprēķinu pareizību un izmantoto normatīvo aktu korektumu;
- 4) pretendenta secinājumu atbilstību viņa veiktajiem pētījumiem un aprēķiniem;
- 5) pretendenta praktisko ieteikumu (priekšlikumu) loģiskumu un realitāti;
- 6) pretendenta spēju analizēt un izmantot citu autoru publicētos darbus un formulēt savus secinājumus.

Katram šim apakšpunktam recenzents var likt atzīmi un vārdiski formulēt savus vērtējumus recenzijas tekstā. Recenzijas nobeigumā recenzents sniedz vidējo vai kopējo novērtējumu (atzīmi), kā arī savas piebildes, piezīmes un jautājumus.

Bakalaura/maģistra darba recenzijas paraugstruktūra dota 5. pielikumā.

9. CITI NOTEIKUMI

Saskaņā ar 2005. gada DU Mācību padomes lēmumu (Nr.9, no 2005. 26. 04) bakalaura un maģistra darbus aizstāvēšanai jānoformē termolīmēšanā (DU Akadēmiskajā apgādā „Saule”, kas atrodas Saules ielā 1/3).

Bakalaura un maģistra darbi jāiesniedz arī elektroniski (CD).

Saskaņā ar Daugavpils Universitātes studējošo Iekšējas kārtības noteikumu 5.7. pantu, studējošajiem aizliegts savos darbos izmantot plaģiātu. Šo pašu Noteikumu 6.9. pantā teikts, ka par būtiskiem un vairākkārtējiem noteikumu pārkāpumiem, studējošajiem var piemērot eksmatrikulāciju (atskaitīšanu) no Universitātes.

Gadījumā, ja docētājs konstatē plaģiātu, viņam ir tiesības izskatīt studējošā (studiju, bakalaura vai maģistra) darbu nākamajā studiju gadā vai piemērot Iekšējas kārtības noteikumu 5.7. un 6.9. pantā paredzētās sankcijas.

Studējošais apliecina, ka darbs ir oriģinālpētījums un ir izstrādāts patstāvīgi, parakstoties beigu lapā (4. pielikums).

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTE
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
EKONOMIKAS KATEDRA

(14 pt, Center, Times New Roman Bold)

1

6

Autora VĀRDS, UZVĀRDS

(16 pt, Align Right, Times New Roman Bold)

Studentu apliecības Nr. _____

1

3

DARBA NOSAUKUMS

(18 pt, Center, Times New Roman Bold)

Darba veids

(1., 2. vai 3. studiju gada darbs, bakalaura darbs vai maģistra darbs)

(14 pt, Center, Times New Roman)

1

6

Zinātniskais vadītājs: VĀRDS, UZVĀRDS, amats, zin. grāds

(14 pt, Align Right, Times New Roman)

1

11

Daugavpils, 2010

(14 pt, Center, Times New Roman)

SATURA RĀDĪTĀJS

Anotācija.....	
Anotācija svešvalodā.....	
Ievads	
1. Nodaļas nosaukums	
1.1. Apakšnodaļas nosaukums.....	6
1.2. Apakšnodaļas nosaukums.....	12
2. Nodaļas nosaukums.....	19
2.1. Apakšnodaļas nosaukums.....	22
2.1.1. Apakšnodaļas grupa.....	31
2.1.2. Apakšnodaļas grupa.....	39
2.2. Apakšnodaļas nosaukums.....	45
3. Nodaļas nosaukums.....	55
Secinājumi un priekšlikumi.....	69
Avotu un literatūras saraksts.....	72
Pielikumi.....	75

ANOTĀCIJA

Anotācijā sniedz īsu, konkrētu pārskatu par pētījumu – mērķa un uzdevumu realizācija, teorētiskais un praktiskais rezultāts, galvenie secinājumi. Katras anotācijas apjoms – ne vairāk kā 1 lpp.

Anotācijas vispārīgajā daļā norāda:

- 1) autora vārdu, uzvārdu;
- 2) darba nosaukumu un darba veidu;
- 3) zinātniskā vadītāja vārdu, uzvārdu, zinātnisko grādu, amatu;
- 4) darba apjomu lpp., ilustrāciju skaitu, bibliogrāfisko vienību, pētījumu un citu avotu skaitu, npublicēto dokumentu skaitu, pielikumu skaitu;
- 5) galvenos terminus, jēdzienus, kategorijas, atslēgas vārdus.

Darba satura aprakstā norāda:

- 1) darba galveno daļu nosaukumus;
- 2) pētījuma objektu (objektus), priekšmetu;
- 3) darba mērķi un uzdevumus;
- 4) darba galvenos rezultātus, svarīgākos secinājumus, priekšlikumus, rekomendācijas;
- 5) kādam interesentu lokam darbs būtu noderīgs;
- 6) metodes un ierobežojumus;
- 7) darba aprobāciju, ja tāda ir notikusi (uzstāšanas konferencē, semināros, rakstu publicēšana par pētāmo tēmu).

Anotācijas jādrukā ar vienu starprindu intervālu.

Autora vārds, uzvārds un darba nosaukums nav īpaši jāizceļ, teksts jādrukā no kreisās malas, neatstājot atkāpes.

Uzsākot jaunu rindkopu, iepriekšējās beigās jānospiež taustiņš <Enter>.

Darbs izstrādāts

DAUGAVPILS UNIVERSITĀTES
SOCIĀLO ZINĀTŅU FAKULTĀTES
EKONOMIKAS KATEDRĀ

Ar savu parakstu apliecinu, ka tas ir mans oriģināldarbs

_____ paraksts

Darba autors **VĀRDS, UZVĀRDS**

Darba zinātniskais vadītājs **VĀRDS, UZVĀRDS**

_____ paraksts

Darbs aizstāvēts Bakalaura/Maģistrantūras

Gala pārbaudījumu komisijas sēdē

un novērtēts ar atzīmi _____ (.....)

201__ . gada __ . _____

Komisijas priekšsēdētājs **VĀRDS, UZVĀRDS**

_____ paraksts

Bakalaura/maģistra darba recenzijas paraugstruktūra

Daugavpils Universitāte
Sociālo zinātņu fakultāte
Ekonomikas katedra

Bakalaura/Maģistra studiju programmas “_____”

Pilna / nepilna laika
studenta / studentes

BAKALAURA/ MAĢISTRA DARBA RECENZIJA

1. Darba temats _____

2. Darba vispārējais vērtējums:

- temata aktualitāte darbā pamatota
- darba mērķis atbilst tematam
- darba uzdevumi atbilst mērķim
- saturs atbilst tematam
- darba mērķis sasniegts
- secinājumi un priekšlikumi konkrēti, pamatoti, izriet no darba
- darbs rekomendēts aizstāvēšanai

jā	
jā	
jā	
jā	
jā	
jā	
jā	

daļēji	
daļēji	
daļēji	
daļēji	
daļēji	
daļēji	

nē	
nē	
nē	
nē	
nē	
nē	
nē	

3. Darba noformējums:

- ievads atbilst metodiskajiem norādījumiem
- atsauču izmantošana un noformējums atbilst metodiskajiem norādījumiem
- attēlu, tabulu un formulu noformējums atbilst metodiskajiem norādījumiem
- literatūras un avotu saraksta noformējums atbilst metodiskajiem norādījumiem

jā	
jā	
jā	
jā	

daļēji	
daļēji	
daļēji	
daļēji	

nē	
nē	
nē	
nē	

4. Darba pozitīvās īpašības (tēžu veidā) _____

---

5. Darbā pieļautie trūkumi _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

6. Bakalaura/maģistra darba kopējais vērtējums _____
_____
_____

7. Papildinājumi (jautājumi) darbu aizstāvojot _____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Daugavpilī, 201_ .gada ____ . _____

Recenzents _____

Zinātniskais grāds _____

Akadēmiskais amats _____

Darba vieta, ieņemamais amats _____

_____
(paraksts)

Zinātniskā darba tēmas pieteikuma veidlapa

Daugavpils Universitātes
Sociālo zinātņu fakultātes
Ekonomikas katedras vadītājam

_____

_____ studiju programmas

_____

_____ studiju gada studenta (-es)

Studējošā apliecības Nr. _____

PIETEIKUMS

Lūdzu apstiprināt mana studiju/bakalaura/maģistra darba tēmu _____

_____

Par zinātnisko darba vadītāju lūdzu apstiprināt _____

Studējošais: _____

paraksts

vārds, uzvārds

20____. gada „____”.

Saskaņots:

Darba zinātniskais vadītājs: _____

paraksts

vārds, uzvārds

20____. gada „____”.

Uzziņu materiāli metodisko norādījumus sastādīšanai

- Autoru zināšanai. *Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis*. A 56, Nr.2/3 (2002): 146–148.
- *Ieteikumi Daugavpils Universitātes socioloģijas studiju programmas studiju darbu, bakalaura darbu un maģistra darbu noformēšanai*. Daugavpils: Saule, 2005.
- Jermolajeva, E., Oļehnovičs, D., Ivanovs, A., sast. *Daugavpils Universitātes ekonomikas studiju programmas metodiskie norādījumi studiju, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanai un aizstāvēšanai*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes izdevniecība „Saule”, 2007. 36 lpp.
- Krūzs, K. *Metodiskie norādījumi kursa, bakalaura un maģistra darbu izstrādāšanai un aizstāvēšanai*. Rīga, 2006. 112 lpp.
- *Metodiskie noteikumi Sociālo zinātņu bakalaura ekonomikā un Ekonomikas maģistra darbu izstrādei un aizstāvēšanai*. Jelgava: LLU, 2002. 48. lpp.
- Mūze, B., Pakalna, D., Kalniņa, I. *Bibliogrāfiskās norādes un atsauces*. (metodiskais līdzeklis). Rīga: LU akadēmiskais apgāds, 2005. 58. lpp.
- Rampolla, M.L. *A Pocket Guide to Writing in History*, 3rd ed. Boston; New York: Bedford / St. Martin's, 2001. Pp. 77.
- *Rēzeknes Augstskolas maģistra darba recenzija*.